מהדורה למורה – מבנה הסיפור הקצר – דף תרגול (רגיל)

דף תרגול על "הר הסיפור": חמשת שלבי העלילה, נקודת מפנה, פתיחה וסגירה, זמן ומקום, והמספר. כל הדוגמאות הן סיפורים ומשפטים מקוריים קצרים, כך שאפשר לתרגל לפני לימוד יצירה או אחריו.

מסלול רגיל: הגרסה הרגילה: כל הפריטים. מומלץ 30–40 דקות, אפשר לחלק לשני שיעורים.

מפתח תשובות

#	שאלה	תשובה / כיוון
1	באיזה שלב של העלילה מכירים את הדמויות, את הזמן ואת המקום?	ב – אקספוזיציה
2	"באותו בוקר הגיע מכתב שהפך את חייה." – לאיזה שלב המשפט מתאים ביותר?	א – סיבוך
3	"אני זוכרת את היום שבו עברנו דירה." – מיהו המספר?	ג – מספר בגוף ראשון
4	כותב מתאר דקה אחת של המתנה בעמוד שלם. מה זה מלמד?	ב – שהרגע הזה חשוב ומתוח
5	השיא הוא הרגע המתוח ביותר בעלילה.	נכון
6	נקודת מפנה יכולה להופיע רק בתחילת הסיפור.	לא נכון – נקודת מפנה יכולה להופיע לפני השיא, בתוכו, ולפעמים גם בסוף.
7	בסוף פתוח הקוראים צריכים לדמיין או להכריע בעצמם מה קרה.	נכון
8	סיפור שמסתיים באותה תמונה שבה התחיל בנוי במבנה ___.	מעגלי

#	שאלה	תשובה / כיוון
9	"הגשר הישן" – סדרו את שלבי הסיפור לפי הר הסיפור (1–5).	הסדר הנכון: ד → ב → א → ה → ג
10	"הגג של נועה" – התאימו בין השלב לבין המשפט.	1–ד, 2–א, 3–ה, 4–ב, 5–ג
11	מיינו את המשפטים לפי סוג המספר.	גוף ראשון: "לא ידעתי אז שזו הפעם האחרונה שאראה את סבא.", "הלכתי לאט, והלב שלי דפק חזק.", "אני זוכרת את הריח של הלחם בבוקר ההוא." | יודע־כול: "דנה חייכה, ובלבה ידעה שתעזוב. גם אביה חשב על כך.", "המורה דאגה, והתלמידים, כל אחד בלבו, קיוו שהיא לא תשים לב.", "הסבא חשב על ילדותו, והנכדה תהתה למה הוא שותק."
12	עומר מתאמן חודשים לתחרות ריצה, ויום לפניה מחליט לוותר על מקומו כדי ללוות חבר פצוע. מהי נקודת המפנה, ולמה?	ההחלטה לוותר: אחריה אי אפשר לחזור למצב הקודם, והסיפור עובר מ"לנצח" ל"להיות חבר".
13	כתבו פתיחה "באמצע העניינים" לסיפור (1–2 משפטים), והסבירו מה היא עושה לקוראים.	דוגמה: "הטלפון צלצל בדיוק כשהעוגה נכנסה לתנור." – פתיחה כזאת מכניסה מיד למתח ומעוררת סקרנות.
14	כתבו סיפור קצר מקורי (7–9 שורות) שיש בו כל חמשת השלבים: אקספוזיציה, סיבוך, שיא, התרה וסיום. סמנו בשוליים את שם השלב ליד כל חלק, וסמנו גם את נקודת המפנה.	קריטריונים: חמישה שלבים ברורים ומסומנים; נקודת מפנה מסומנת; זמן ומקום בפתיחה; שיא מתוח; סיום שמראה מה השתנה לעומת הפתיחה; לשון תקינה.

כרטיס יציאה – כיוון

1. בסיבוך מופיעה הבעיה והמתח מתחיל; בשיא המתח בשיאו והדמות חייבת להכריע. 2. "אחרי איזה רגע כבר אי אפשר לחזור למצב הקודם?" 3. תשובה אישית.

הדף מתאים לעמוד "מבנה הסיפור הקצר – דף תרגול" באתר. יצרה: רוית ראש בן ישי

מבנה הסיפור הקצר – דף תרגול – דף התלמיד/ה

מסלול: רגיל

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

חלק א' – מושגי המבנה

סמנו את התשובה הנכונה, קבעו נכון/לא נכון והשלימו.

1. באיזה שלב של העלילה מכירים את הדמויות, את הזמן ואת המקום?

א) שיא ב) אקספוזיציה ג) התרה ד) סיבוך

2. "באותו בוקר הגיע מכתב שהפך את חייה." – לאיזה שלב המשפט מתאים ביותר?

א) סיבוך ב) סיום ג) אקספוזיציה ד) התרה

3. "אני זוכרת את היום שבו עברנו דירה." – מיהו המספר?

א) מספר יודע־כול ב) מספר בגוף שלישי מוגבל ג) מספר בגוף ראשון ד) אין מספר

4. כותב מתאר דקה אחת של המתנה בעמוד שלם. מה זה מלמד?

א) שהוא אוהב לכתוב הרבה ב) שהרגע הזה חשוב ומתוח ג) שזו טעות

ד) שהזמן לא חשוב בסיפור

5. השיא הוא הרגע המתוח ביותר בעלילה. ◯ **נכון** ◯ **לא נכון**

6. נקודת מפנה יכולה להופיע רק בתחילת הסיפור. ◯ **נכון** ◯ **לא נכון**

7. בסוף פתוח הקוראים צריכים לדמיין או להכריע בעצמם מה קרה. ◯ **נכון** ◯ **לא נכון**

8. סיפור שמסתיים באותה תמונה שבה התחיל בנוי במבנה _____.

חלק ב' – בונים את ההר

סדרו, התאימו ומיינו לפי ההוראה.

9. "הגשר הישן" – סדרו את שלבי הסיפור לפי הר הסיפור (1–5).

	שלב	מספר בסדר (1, 2, 3...)
א	שתי משפחות שהיו ברוגז שנים מגלות שרק יחד יוכלו לחזק אותו	

	שלב	מספר בסדר (1, 2, 3...)
ב	בחורף הגשם מתחזק, והגשר מתחיל לחרוק ולהתנדנד	
ג	הגשר מחזיק, ובאביב שתי המשפחות חונכות יחד גשר חדש	
ד	בכפר קטן יש גשר עץ ישן מעל נחל, שכולם עוברים בו בזהירות	
ה	בלילה סוער כולם קושרים חבלים, והמים כמעט סוחפים את העמודים	

10. "הגג של נועה" – התאימו בין השלב לבין המשפט.

#		האות שלי		התאמה
1	אקספוזיציה	____	א	ועד הבית מחליט לנעול את הגג
2	סיבוך	____	ב	השכנים מצביעים להשאיר את הגג פתוח פעם בשבוע
3	שיא	____	ג	על הגג נפתחת פינת ציור לכל ילדי הבניין
4	התרה	____	ד	נועה, בת 12, אוהבת לצייר על גג הבניין
5	סיום	____	ה	נועה מציגה את ציוריה מול כל השכנים באסיפה

11. מיינו את המשפטים לפי סוג המספר.

מחסן מילים:

"המורה דאגה, והתלמידים, כל אחד בלבו, קיוו שהיא לא תשים לב."

"הלכתי לאט, והלב שלי דפק חזק."

"הסבא חשב על ילדותו, והנכדה תהתה למה הוא שותק."

"לא ידעתי אז שזו הפעם האחרונה שאראה את סבא."

"אני זוכרת את הריח של הלחם בבוקר ההוא."

"דנה חייכה, ובלבה ידעה שתעזוב. גם אביה חשב על כך."

גוף ראשון	יודע־כול

12. עומר מתאמן חודשים לתחרות ריצה, ויום לפניה מחליט לוותר על מקומו כדי ללוות חבר פצוע. מהי נקודת המפנה, ולמה?

חלק ג׳ – כתיבה

כתבו לפי ההנחיות. השתמשו במושגי המבנה.

13. כתבו פתיחה "באמצע העניינים" לסיפור (1–2 משפטים), והסבירו מה היא עושה לקוראים.

14. כתבו סיפור קצר מקורי (7–9 שורות) שיש בו כל חמשת השלבים: אקספוזיציה, סיבוך, שיא, התרה וסיום. סמנו בשוליים את שם השלב ליד כל חלק, וסמנו גם את נקודת המפנה.

כרטיס יציאה

1. מה ההבדל בין סיבוך לשיא?

2. איזו שאלה עוזרת לזהות נקודת מפנה?

3. היום הבנתי ש...